

8.2.0. Codul și titlul măsurii

19. Dezvoltarea locală LEADER

8.2.1 Baza legală

Regulamentul (UE) Nr. 1305/2013

Regulamentul de implementare (UE) nr. 808/2014 pentru stabilirea normelor de aplicare a Regulamentului (UE) Nr. 1305/2013

Regulamentul delegat (UE) nr. 807/2014 de completare a Regulamentului (UE) Nr. 1305/2013 și de introducere a unor dispoziții tranzitorii

Regulamentul (UE) Nr. 1303/2013

Regulamentul Delegat (UE) nr. 480/2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1303/2013.

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 215/2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1303/2013.

8.2.2. Descrierea generală a măsurii, inclusiv logica de intervenție și contribuția la domeniile de intervenție și obiectivele transversale

LEADER este un instrument important pentru România în reducerea dezechilibrelor economice și sociale și a disparităților dintre urban-rural. Experiența actuală reflectă o capacitate de dezvoltare la nivel local ce nu răspunde în totalitate nevoilor locale, în special în ceea ce privește colaborarea între partenerii publici și privați, iar abordarea strategică trebuie încurajată și dezvoltată prin plasarea acesteia sub responsabilitatea comunității.

În România, implementarea abordării LEADER și a Grupurilor de Acțiune Locală (GAL) a început în perioada 2007-2013 prin intermediul PNDR. În perioada 2011-2012, teritoriul a fost acoperit de 163 de GAL-uri, pe o suprafață de cca. 142.000 km², reprezentând aproximativ 63% din teritoriul eligibil și circa 58% din populația eligibilă LEADER.

Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității reprezintă o modalitate de acțiune ce permite partenerilor locali să identifice un set coerent de operațiuni adaptate priorităților specifice teritoriului și să le transpună în strategii de dezvoltare rurală, pentru a valorifica potențialul local, autentic al ariei teritoriale.

LEADER va contribui la dezvoltarea zonelor rurale și a orașelor mici, cu o populație de maximum 20.000 de locuitori, îndreptându-se în mod specific către nevoile de dezvoltare locală în domeniul educațional, al mediului de afaceri, agriculturii, sănătății, serviciilor sociale, infrastructurii, culturii și mediului, facilitând implementarea proiectelor cu o abordare inovativă multisectorială și transversală, pentru a sprijini nevoile populației din teritoriul eligibil LEADER și a îndeplini obiectivele Strategiei Europa 2020.

În conformitate cu prevederile Acordului de Parteneriat, ca parte a mecanismului de coordonare pentru AP (descriș în cadrul cap. 15.4) se va stabili un grup interministerial care va analiza posibilele suprapuneri, sinergii sau complementarități între Investițiile Teritorial Integrate Delta Dunării și alte strategii teritoriale de tip CLLD, inclusiv LEADER.

Ca un criteriu general de demarcație, FEDR, prin instrumentul de finanțare CLLD-POR, va sprijini acțiunile de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității în mediul urban pentru localități cu peste 20.000 de locuitori, în timp ce FEADR va sprijini GAL-uri în zonele rurale și în orașele cu mai puțin de 20.000 de locuitori.

Pentru a asigura complementaritatea și coordonarea intervențiilor finanțate din LEADER și a celor finanțate din axa prioritară 5 a POCU în cadrul CLLD pentru zona rurală și cea urbană cu o populație sub 20.000 locuitori, va fi stabilit un mecanism de punere în aplicare ce va presupune într-o primă etapă prioritizarea în selecție a strategiilor de dezvoltare locală (SDL) care conțin măsuri destinate sprijinirii serviciilor sociale (infrastructură). Ulterior procesului de selecție a SDL, Grupurile de Acțiune Locală care și-au prevăzut astfel de măsuri în cadrul SDL vor putea prioritiza proiectele de acest tip prin procesul de selecție local. Lista proiectelor selectate de GAL-uri va fi transmisă AM POCU în vederea prioritizării pentru finanțare/finanțării prin alocare distinctă în axa prioritară 5 a POCU a măsurilor "soft" complementare. Acest mecanism va fi detaliat în Cadrul Național de Implementare a PNDR.

În perioada de programare 2007-2013, având în vedere durata scurtă a apelului de selecție pentru investițiile privind infrastructura de broadband în spațiul rural, cauzată de constrângerea semnării contractelor de finanțare până la 30.06.2014, cât și de timpul limitat pentru potențialii beneficiari de a implementa proiectele până la finalizarea perioadei de programare, o serie de proiecte tehnice/cereri de finanțare au fost respinse pe motive de neîndeplinire a cerințelor tehnice/admisibilitate. În actuala perioadă de programare nu sunt prevăzute constrângeri de timp similare, care să împiedice GAL-urile să includă proiectele de infrastructură de bandă largă ca parte din strategiile de dezvoltare locală. Pentru a asigura îmbunătățirea calității proiectelor de infrastructura de bandă largă, GAL va realiza sesiuni de animare/informare înainte de lansarea apelurilor aferente măsurii de broadband, unde pot fi invitați inclusiv specialiști în domeniul rețelei TIC. Autoritatea de Management și Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală va încuraja și sprijini implementarea proiectelor de infrastructură de bandă largă dacă acestea sunt incluse în strategiile de dezvoltare locală.

Astfel, suma de 25 Milioane EURO estimată în Acordul de Parteneriat pentru finanțarea acțiunilor de bandă largă, ar putea fi majorată până la 35 Milioane de Euro, în măsura în care să se raspundă nevoilor identificate la nivelul strategiilor de dezvoltare locală.

În cadrul evaluării intermediare a PNDR, ar trebui inclusă o evaluare a zonelor rămase neacoperite, cu privire la realizarea obiectivelor UE 2020. În cazul în care nevoile identificate nu sunt acoperite, suma alocată acestor tipuri de acțiuni poate fi suplimentată.

Finanțarea acțiunilor de valorificare a resurselor locale și de promovare a specificității locale este relevantă pentru a menține caracterul inovator al abordării LEADER, având în vedere experiența din perioada de implementare a PNDR 2007-2013. Totodată, programul LEADER, urmărind aceleași

obiective generale și specifice ale Politicii Agricole Comune ale U.E. și ale PNDR, presupune dezvoltarea comunităților locale într-o manieră specifică, adaptată nevoilor și priorităților acestora.

Valoarea adăugată a abordării LEADER derivă din acele inițiative locale care combină soluții ce răspund problematicei existente la nivelul comunităților locale, reflectate în acțiuni specifice acestor nevoi.

Abordarea LEADER este susținută prin Prioritatea de dezvoltare rurală 6B “Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale”, **care răspunde următoarelor nevoi identificate** prin analiza SWOT:

- Reducerea gradului de sărăcie și a riscului de excluziune socială;
- Dezvoltarea infrastructurii de bază și a serviciilor în zonele LEADER;
- Crearea de locuri de muncă în zonele LEADER;
- Conservarea moștenirii rurale și a tradițiilor locale;
- Stimularea și consolidarea dezvoltării locale;
- Acces la rețele TIC.

Nevoile relevante identificate pentru dezvoltarea locală pot fi adresate inclusiv prin următoarele domenii de intervenție:

6A – Sprijin în vederea dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă

6C – Aria de cuprindere a TIC în cadrul proiectelor de dezvoltare rurală este semnificativă și acoperă o gamă largă de activități preponderent multisectoriale și inovatoare, precum: investiții în infrastructura IT în bandă largă, acces la TIC și la facilități online în zonele LEADER, creșterea nivelului de utilizare a tehnologiei informației la nivelul afacerilor din mediul LEADER, activități de instruire și de formare a cetățenilor, furnizarea de noi servicii de e-guvernare, valorificarea produselor de e-turism.

1A – Sprijin pentru inovare în spațiul rural, stimularea proceselor și a proiectelor realizate în comun de către afacerile locale și centrele de cercetare sau de inovare.

2A – Sprijin pentru fermieri și procesatori pentru îmbunătățirea performanței economice prin proiecte inovatoare.

3A – Sprijin pentru lanțurile scurte de aprovizionare și pentru realizarea de strategii de marketing în comun a produselor locale, prin înființarea de grupuri de producători, în conformitate cu strategia de dezvoltare locală.

4A – Sprijin pentru o abordare de mediu durabilă, prin valorificarea patrimoniului natural și cultural.

5C – Sprijin pentru inițiative legate de resurse de energie regenerabile/consum scăzut de energie, ca acțiuni de aplanare a efectelor schimbărilor climatice.

Cele mai semnificative provocări pentru LEADER se regăsesc în următoarele domenii de acțiune:

- contribuția la diversificarea activităților economice non-agricole și încurajarea micilor întreprinzători din spațiul LEADER;
- crearea, îmbunătățirea și diversificarea facilităților de dezvoltare economică, infrastructura fizică locală la scară mică și a serviciilor de bază;
- creșterea atractivității zonelor LEADER și diminuarea migrației populației, în special a tinerilor;

- îmbunătățirea condițiilor sociale, economice și de mediu;
- protejarea și conservarea patrimoniului natural și cultural rural;
- diversificarea ofertei turistice, încurajarea inițiativelor de dezvoltare locală cu un grad ridicat de integrare economică și socială teritorială.

GAL-urile reprezintă soluția concretă, transformarea în realitate a potențialului pe care comunitățile locale îl pot valorifica pentru a se putea înscrie în această nouă abordare a dezvoltării satului european, o abordare prin care se încurajează întoarcerea și/sau stabilirea tinerilor în teritoriul LEADER și dezvoltarea economică, socială și culturală a acestuia. Pentru a sprijini acest demers se pune accentul pe: stimularea parteneriatelor, transferul de cunoștințe și implementarea inițiativelor inovative, dar, mai ales, implicarea reală a cetățenilor în deciziile strategice pe termen lung etc.

LEADER, prin caracterul său transversal contribuie la obiectivele de dezvoltare rurală identificate la nivelul PNDR 2014-2020. Inovarea este unul dintre elementele principale ale abordării LEADER. Prin urmare, LEADER va încuraja proiectele inovative ce sunt în acord cu obiectivele din Reg. 1305/2013 și cu obiectivele de dezvoltare locală ale comunității.

Asigurarea sinergiei dintre priorități va conduce la revitalizarea și dezvoltarea zonelor LEADER. Sprijinul acordat prin Prioritatea 6, Domeniul de Intervenție 6B pentru îmbunătățirea infrastructurii locale de bază contribuie la îmbunătățirea calității vieții populației din zonele LEADER și atractivitatea satelor.

Sprijinirea conservării patrimoniului local și a tradițiilor prin Domeniile de Intervenție 6B și 6A contribuie nu numai la sporirea calității vieții în zonele LEADER, ci și la stimularea activităților de turism rural, dezvoltarea produselor locale și crearea de locuri de muncă. Proiectele sprijinite la nivelul strategiilor de dezvoltare locală au un impact pozitiv asupra obiectivelor FEADR.

Pentru a fi eligibilă, SDL trebuie să fie elaborată pe baza unei abordări de jos în sus. Activitățile LEADER pot să corespundă diferitelor tipuri de activități prevăzute de Regulamentul 1305/2013, inclusiv cele legate de activitățile de promovare a incluziunii sociale și a reducerii sărăciei și să contribuie astfel la OT9 – Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și discriminării. De asemenea, prin SDL pot fi sprijinite și alte activități care răspund obiectivelor precizate în Regulament. Grupurile de Acțiune Locală vor structura strategia de dezvoltare locală în funcție de obiectivele PNDR 2014-2020 și în funcție de nevoile identificate în analiza diagnostic din SDL. Valoarea adăugată a LEADER reiese din faptul că strategiile trebuie să promoveze inovarea și să reflecte modalitatea în care aceasta este abordată în cadrul proceselor și activităților specifice. Se va acorda prioritate în selecție SDL-urilor care propun operațiuni prin care se ating obiectivele transversale ale PNDR (inovarea, schimbări climatice și acțiuni de mediu).

LEADER, ca abordare inovatoare, bazată pe cooperare și implementată într-o anumită regiune, generează valoare adăugată în respectiva regiune în special datorită implicării de jos în sus a populației și a participării integrate a reprezentanților sectoarelor economice. Valoarea adăugată a SDL poate fi generată atât de caracterul inovator al intervenției prin LEADER, cât și de impactul generat de aceasta la nivelul respectivului teritoriu. Cuantificarea valorii adăugate se va realiza cu ajutorul indicatorilor specifici propuși în fiecare SDL.

LEADER generează valoare adăugată în teritoriu prin :

- Capacitatea instituțională creată și consolidată prin parteneriate;
- Dezvoltarea resurselor umane și utilizarea de know-how;
- Identificarea unor soluții locale creative pentru problemele existente la nivel local;
- Dezvoltarea proiectelor de utilitate publică și/sau cu impact economic, social, cultural și natural;
- Dezvoltarea identității locale;
- Schimburi de experiență și bune practici inter-teritoriale și trans-naționale.

Grupul de acțiune local (GAL)

GAL este un parteneriat privat - public activ. Parteneriatul local stabilit în cadrul strategiei va fi format din diferiți actori privați și publici reprezentativi, care vor fi definiți în liniile directoare naționale. Sarcinile ce revin GAL, conform Regulamentului (UE) Nr. 1303/2013 sunt obligatorii și esențiale pentru implementarea cu succes a SDL și vizează:

- consolidarea capacității actorilor locali relevanți de a dezvolta și implementa operațiunile, inclusiv promovarea capacităților lor de management al proiectelor;
- conceperea unei proceduri de selecție nediscriminatorii și transparente și a unor criterii obiective în ceea ce privește selectarea operațiunilor, care să evite conflictele de interese, care garantează că cel puțin 50 % din voturile privind deciziile de selecție sunt exprimate de parteneri care nu au statutul de autorități publice și permite selecția prin procedură scrisă;
- asigurarea, cu ocazia selecționării operațiunilor, a coerenței cu strategia de dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității, prin acordarea de prioritate operațiunilor în funcție de contribuția adusă la atingerea obiectivelor și țintelor strategiei;
- pregătirea și publicarea de cereri de propuneri sau a unei proceduri permanente de depunere de proiecte, inclusiv definirea criteriilor de selecție;
- primirea și evaluarea cererilor de finanțare depuse;
- selectarea operațiunilor, stabilirea cuantumului contribuției și prezentarea propunerilor către organismul responsabil pentru verificarea finală a eligibilității înainte de aprobare;
- monitorizarea implementării strategiei de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității și a operațiunilor sprijinite și efectuarea de activități specifice de evaluare în legătură cu strategia respectivă.

În structura parteneriatului, a elaborării și a implementării SDL trebuie să se asigure promovarea egalității dintre bărbați și femei și a integrării de gen, cât și prevenirea oricărei discriminări pe criterii de sex, origine rasială sau etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală.

Partenerii economici privați, precum și alți reprezentanți ai societății civile vor reprezenta cel puțin 51% la nivel decizional. Reprezentanții orașelor vor reprezenta maximum 25% la nivel decizional (organisme de conducere ale GAL-ului și comitet de selecție) și raportat la populația acoperită într-un teritoriu GAL.

Aria de aplicabilitate a strategiilor de dezvoltare locale (SDL)

LEADER se aplică pentru teritorii cu o populație cuprinsă între 10.000 – 100.000 de locuitori, reprezentate de Unități Administrativ Teritoriale - comune și Unități Administrativ Teritoriale - orașe mici cu o populație de maximum 20.000 de locuitori. Având în vedere densitatea redusă a populației în zona Delta Dunării de 11,94 loc/km², pentru această zonă se va accepta un prag minim de 5.000 locuitori. Aceste limitări asigură un echilibru adecvat între o masă critică de actori implicați și identificarea regională a zonelor. Legăturile dintre urban și rural reprezintă un instrument foarte important pentru dezvoltarea unei zone, vizând creșterea incluziunii sociale și reducerea sărăciei. Suprafața eligibilă LEADER este de 228.754 km², cu o populație de 11.359.703 locuitori. Acoperirea vizată a teritoriului și a populației eligibile LEADER este de 100%, cu un număr estimat de 120 GAL-uri.

Selectarea SDL

Selectarea strategiilor de dezvoltare locală se va realiza în baza unei singure proceduri publice de selecție, care va fi elaborată la nivelul MADR și care va presupune verificarea eligibilității și aplicarea criteriilor de selecție, urmând a fi stabilit în cadrul național de implementare un punctaj minim pentru selecția strategiilor de dezvoltare locală. În cadrul procesului de selecție, Strategiile de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității sunt selectate de un comitet constituit în acest scop din reprezentanți ai Agenției de Plăți și Autorității de Management. Se va organiza o singură sesiune de selecție a GAL în cadrul LEADER 2014-2020, nu mai târziu de 2 ani de la aprobarea AP (conform Reg. UE nr. 1305/2013).

Alocarea financiară pentru SDL (formată din alocarea aferentă sub-măsurii 19.2 și sub-măsurii 19.4) se va stabili astfel:

- 80% din alocarea totală pentru SDL vor fi împărțiți în mod egal pentru populația și suprafața totală a teritoriului eligibil LEADER, rezultând o valoare pe locuitor și km²;
- minimum 20% din alocarea totală pentru SDL se acordă SDL-urilor care obțin nivelul cel mai înalt de calitate, rezultat ca urmare a procesului de selecție. În situația în care există diferențe între teritoriul eligibil LEADER și teritoriul acoperit de SDL-urile selectate, sumele rămase disponibile (aferente populației și suprafeței neacoperite) vor contribui la majorarea procentului minim de 20% rezervat pentru calitatea SDL.

Calendarul indicativ de selecție GAL va cuprinde o perioadă de maximum 2 ani de la aprobarea Acordului de Parteneriat, conform Art 33 (4) din Reg. 1303/2013 și include două etape:

- Etapa 1: Sprijin pregătitor pentru elaborarea Strategiilor de Dezvoltare Locală ;
- Etapa 2 : Selecția SDL.

Criterii de eligibilitate

- Parteneriatul trebuie să fie constituit din minimum 51% reprezentanți ai mediului privat și ai societății civile;
- Organizațiile din mediul urban trebuie să reprezinte maximum 25% la nivel decizional ;
- Populația care provine din mediul urban nu va depăși 25% din totalul populației acoperite din teritoriu;

- Omogenitatea teritorială;
- Teritoriul cu o populație cuprinsă între 10.000 – 100.000 de locuitori, reprezentat de Unitati Administrativ Teritoriale - comune si Unitati administrativ Teritoriale - orașe mici cu o populație de maximum 20.000 de locuitori. Având în vedere densitatea redusă a populației în zona Delta Dunării, pentru această zonă se va accepta un prag minim de 5.000 locuitori;
- Capacitatea administrativă pentru implementarea strategiei, demonstrată prin stabilirea unei structuri organizatorice minime corespunzătoare, care să asigure îndeplinirea tuturor atribuțiilor specifice GAL, inclusiv a celor de monitorizare, evaluare și control;
- Prezența unui singur GAL pe teritoriul eligibil LEADER;
- Demonstrarea valorii adăugate a operațiunilor propuse în SDL, prin stabilirea de indicatori specifici, relevanți pentru operațiunile respective.

Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:

- Principiul selecției teritoriilor cu zone dezavantajate sau/și cu zone cu potențial natural;
- Principiul selecției parteneriatelor care au în componență o organizație reprezentativă a unei minorități locale;
- Principiul selecției strategiilor care conțin intervenții în infrastructura socială, acțiuni adresate minorităților locale (în special populația roma), intervenții în infrastructura de bandă largă, scheme de calitate, operațiuni care implică asocierea;
- Principiul selecției calității SDL, reflectată inclusiv de caracterul inovativ al strategiei.

Criteriile de selecție vor fi stabilite și detaliate în cadrul național de implementare pentru selecția SDL și vor viza structura parteneriatului, populația, teritoriul și calitatea strategiei.

Pentru elaborarea SDL este necesară o implicare activă a partenerilor privați și publici, prin consultarea acestora, pe baza principiului abordării de jos în sus. SDL și va cuprinde, printre altele, cel puțin următoarele elemente de conținut și structură:

- a) definirea teritoriului și a populației;
- b) analiza nevoilor de dezvoltare și a potențialului zonei, inclusiv o analiză a punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și riscurilor;
- c) descrierea obiectivelor, descrierea caracterului integrat și inovator al strategiei și ierarhizarea obiectivelor, inclusiv ținte măsurabile;
- d) descrierea procesului de implicare a comunităților locale în elaborarea strategiei;
- e) descrierea modului în care obiectivele sunt transpuse în proiecte;
- f) descrierea modului de gestionare, monitorizare, evaluare și control a strategiei;
- g) planul financiar al strategiei, cu alocare pe obiectivele majore;
- h) descrierea parteneriatului local, format cu respectarea cerințelor menționate anterior;
- i) capacitatea de implementare, demonstrată inclusiv prin mecanismele prevăzute pentru monitorizare, evaluare și control;
- j) descrierea mecanismelor de evitare a posibilelor conflicte de interese conform legislației naționale;

- k) descrierea complementarității și/sau contribuției la obiectivele altor strategii relevante (naționale, sectoriale, regionale, județene etc.).

Detalii privind etapa de implementare a strategiilor

Pe parcursul implementării, în funcție de performanța dovedită de GAL în evaluarea proiectelor, Agenția de Plăți poate delega către GAL anumite sarcini de verificare, printr-un acord de delegare.

Într-o etapă intermediară a implementării SDL selectate, AM va stabili un sistem de redistribuire a alocării financiare în funcție de performanțele înregistrate de GAL în implementarea obiectivelor propuse prin strategie.

Pentru GAL-urile care nu vor atinge un nivel de performanță prestabilit de către AM prin cadrul național de implementare, vor fi aplicate măsuri corective proporționale cu nerealizarea gradului de performanță stabilit, iar sumele disponibilizate vor fi redistribuite către GAL-urile performante, în baza nevoilor identificate de către acestea.

Detaliile cu privire la sistemul de redistribuire vor fi detaliate în cadrul național de implementare.

Contribuția la temele orizontale

Măsura LEADER corespunde tuturor obiectivelor transversale din PNDR 2014-2020, după cum urmează:

Mediu și climă

Prin măsurile de interes local ce ar putea fi finanțate prin LEADER 2014-2020 se au în vedere și acțiunile de atenuare a schimbărilor climatice prin promovarea de soluții inovative care să răspundă nevoilor identificate în acest sens în SDL. De asemenea, prin LEADER sunt încurajate investițiile ce vizează eficientizarea energiei și a consumului de apă, crearea și dezvoltarea de activități neagricole privind identificarea și utilizarea energiilor din surse regenerabile, promovarea utilizării surselor de caldură pe bază de biomasă, crearea și dezvoltarea de sisteme de producere și distribuție a biogazului la nivel de comunitate, contribuind astfel la dezvoltarea competitivității locale, servicii de bază și a unei economii locale cu emisii scăzute de carbon.

Inovarea

Grupurile de Acțiune Locală joacă un rol important în dezvoltarea comunității. Prin capacitatea acestora de a întruni interesele membrilor comunităților locale, GAL-urile pot identifica soluții inovatoare la problemele existente la nivel local. Inovarea în cadrul LEADER constă, așadar, în modul în care GAL-urile abordează oportunitățile și provocările identificate la nivel local și în modul în care reușesc să crească interesul pentru dezvoltarea proiectelor inovative de utilitate publică și/sau cu impact economic, social, cultural și natural. Astfel, la nivelul unei comunități locale, acțiunile inovative presupun finanțarea unor investiții/servicii care sunt sprijinite prin FEADR și asigură îndeplinirea obiectivelor din SDL. **În cadrul SDL pot fi dezvoltate măsuri inovative în orice domeniu pentru care au fost identificate nevoi specifice la nivelul comunității locale.** Măsurile inovative pot viza inclusiv domeniul precum: eficiența energetică și promovarea energiei din surse regenerabile, TIC, patrimoniu material și imaterial inclusiv patrimoniu natural de interes local, piețe agricole, agroalimentare pentru produsele locale, grupuri vulnerabile și comunități dezavantajate etc.

8.2.3. Scopul, nivelul de sprijin, precum și alte informații (defalcate pe sub-măsuri și tipuri de operațiuni)

19.1. Sprijin pregătitor

Descrierea tipului operațiunii:

Sprijinul pregătitor constă în sprijinul acordat parteneriatelor privat-publice locale pentru elaborarea strategiei de dezvoltare locală.

Elementele sprijinului pregătitor sunt:

- Un proces de consultare realizat la nivel local. Acest proces care vizează întocmirea strategiei de dezvoltare locală, reprezintă o oportunitate ideală pentru GAL de a implica, în mod activ, actori locali și organizații noi. În acest fel, GAL-ul poate analiza nu numai nevoile și oportunitățile de dezvoltare, ci și mecanismul de implicare activă a populației.
- Sprijinul pregătitor cuprinde și acțiuni de construcție instituțională și de creare de rețele, cu scopul de a pregăti și implementa o strategie integrată de dezvoltare locală pentru o anumită zonă.

Un obiectiv principal vizează creșterea capacității de colaborare, necesară pentru elaborarea unor strategii integrate, ceea ce va oferi actorilor locali și reprezentanților din diferite domenii de activitate posibilitatea de a lucra împreună și de a interacționa în favoarea comunităților din teritoriile LEADER.

Tip de sprijin:

Asistența în cadrul sub-măsurii se bazează pe rambursarea cheltuielilor eligibile, suportate și plătite efectiv de către beneficiar.

Trimiteri către alte legi:

-

Evitarea dublei finanțări:

GAL-urile care au beneficiat de sprijin pregătitor în perioada de programare 2007-2013 pot beneficia de acest tip de sprijin și în perioada 2014-2020, în concordanță cu condițiile stipulate în legislația comunitară și națională, precum și în cadrul național de implementare.

Activitățile pregătitoare specifice pentru perioada 2014-2020 nu pot fi finanțate din fonduri aferente perioadei 2007-2013. Pentru evitarea dublei finanțări pentru GAL-urile care beneficiază de sprijin financiar pentru funcționare în perioada de programare 2007-2013, activitățile și cheltuielile aferente acestora vor fi evidențiate, monitorizate și verificate distinct,

în conformitate cu legislația specifică în vigoare (de ex: contracte de muncă distincte, fișe de post, evidență contabilă distinctă, etc.).

Beneficiarii:

În cadrul acestei sub-măsuri beneficiarii sunt parteneriate privat-publice constituite în baza unui Acord de Parteneriat, indiferent dacă reprezintă teritorii care sunt acoperite de GAL-uri ce au fost selectate în cadrul PNDR 2007-2013, sau parteneriate potențiale/existente formate din parteneri care au fost membri în GAL-uri autorizate și/sau parteneri care nu au mai fost membri în GAL-uri.

Partenerii economici privați, precum și alți reprezentanți ai societății civile vor reprezenta cel puțin 51% la nivel decizional. Reprezentanții orașelor vor reprezenta maximum 25% la nivel decizional (organisme de conducere ale GAL-ului și comitet de selecție) și raportat la populația acoperită într-un teritoriu GAL.

Criteriile cu privire la acordul de parteneriat vor fi detaliate în cadrul național de implementare.

În cazul unui parteneriat care nu este autorizat ca asociație, reprezentarea va fi realizată de o entitate juridică privată sau publică din cadrul parteneriatului, cu sediul social/punct de lucru/sucursală în teritoriul acoperit de potențialul GAL, desemnată de respectivul parteneriat.

Cheltuieli eligibile:

Cheltuieli pentru:

- (a) activități de consultare, animare și grupuri de lucru în vederea elaborării SDL, inclusiv costurile de personal pentru aceste activități;
- (b) consultanță tehnică și financiară în vederea elaborării SDL, inclusiv costuri de personal, achiziția de informații și date necesare elaborării SDL.

Condiții de eligibilitate:

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- SDL-urile aferente unor teritorii care se suprapun nu sunt eligibile pentru sprijinul pregătitor;
- Grupuri alcătuite din parteneri care să reprezinte sectorul public, economic și social din teritoriul eligibil, în care partenerii publici reprezintă maximum 49% (cu un acord formal semnat de fiecare membru);
- Grupurile trebuie să aibă definit un teritoriu geografic omogen care să respecte spațiul eligibil pentru implementarea LEADER, cu o populație cuprinsă între 10.000 – 100.000 de locuitori. Pentru zona Deltei Dunării se va accepta un prag minim al populației de 5.000 de locuitori. Teritoriul eligibil LEADER cuprinde Unități Administrativ-Teritoriale-comune și poate cuprinde Unități Administrativ-Teritoriale-orașe mici cu o populație de maximum 20.000 locuitori.

Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:

- Principiul selecției parteneriatelor care dovedesc expertiză pentru realizarea activităților de consultare, animare și grupuri de lucru în vederea elaborării SDL;
- Principiul structurii parteneriatului (se va acorda prioritate reprezentării semnificative a sectorului privat și a societății civile);
- Principiul densității populației din teritoriul vizat de parteneriat (se acordă prioritate teritoriului cu densitate redusă a populației).

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii Europene în materie de dezvoltare rurală.

Sume și rate de sprijin aplicabile:

Se va oferi sprijin de asistență tehnică în conformitate cu prevederile Regulamentului nr. 1303/2013, până la suma maximă de 20.000 Euro pentru SDL depusă de parteneriat, astfel:

- Cheltuielile pentru animare (descrise la lit. a secțiunea cheltuieli eligibile) vor fi de maximum 10.000 euro, acordate proporțional cu numărul de locuitori acoperit de SDL (maximum 100.000 de locuitori). Prin urmare, alocarea financiară va fi 0,1 euro/locuitor.
- Cheltuielile legate de elaborarea strategiei (descrise la lit. b) se vor încadra în suma maximă de 10.000 de euro, indiferent de mărimea teritoriului și populația acoperită de SDL.

Nu se acordă avans.

Intensitatea sprijinului nerambursabil pentru această sub-măsură este 100%.

Rambursarea cheltuielilor eligibile se va realiza în două etape:

- Cheltuielile pentru animare pot fi rambursate după finalizarea activităților aferente animării. **În situația în care parteneriatul nu depune strategia în vederea selecției, sumele plătite vor fi recuperate;**
- Cheltuielile legate de elaborarea strategiei vor fi rambursate doar pentru SDL-urile declarate eligibile de către Autoritatea de Management, ulterior procesului de evaluare a SDL. **Acordarea sprijinului pentru acest tip de cheltuieli nu este condiționată de selectarea SDL, ci exclusiv de eligibilitatea acesteia.**

19.2. Sprijin pentru implementarea acțiunilor în cadrul strategiei de dezvoltare locală

Descrierea tipului operațiunii:

Prin acțiunile sale, abordarea LEADER va îmbunătăți dezvoltarea și potențialul local. LEADER vizează consolidarea coerenței teritoriale. Sprijinirea implementării activităților în cadrul

LEADER oferă posibilitatea de a acoperi nevoile locale printr-o abordare integrată, multisectorială, de jos în sus.

Competența transversală a LEADER îmbunătățește competitivitatea și mediul natural, calitatea vieții și diversificarea economiei din teritoriile eligibile, precum și combaterea sărăciei și excluderii sociale.

În strategiile elaborate vor fi prezentate operațiuni care ating obiectivele SDL, contribuie la obiectivele FEADR (așa cum sunt stabilite la art. 4 din Regulamentul UE nr. 1305/2013) și generează valoare adăugată în teritoriu. GAL va realiza selecția proiectelor din cadrul SDL pe baza unei evaluări documentate care va demonstra temeinicia și imparțialitatea deciziei privind selecția proiectelor, aplicând criteriile de selecție adecvate specificului local, prin intermediul Comitetului de Selecție, alcătuit din membrii parteneriatului local. Pentru asigurarea principiilor de transparență a procesului de selecție, GAL va respecta condițiile minime obligatorii de publicitate, care vor fi definite în cadrul național de implementare.

LEADER poate juca un rol principal în ceea ce privește stimularea unei abordări noi și inovatoare pentru dezvoltarea zonei eligibile. Inovarea va fi încurajată printr-un proces decizional, flexibil și descentralizat cu privire la acțiunile care vor fi implementate.

Inovarea se poate concretiza la nivel local în tipuri de proiecte de servicii, produse, tehnologii, activități economice, forme de organizare, proiecte demonstrative cu caracter experimental, cu rezultate ce pot fi transpuse în practică și prin care se corelează acțiuni principale într-un context nou etc. Inovarea trebuie să fie evaluată cu referire la situația locală, ca o abordare inovatoare la nivelul teritoriului acoperit de GAL și care este posibil să fie existentă în alt teritoriu.

Măsurile cu caracter inovativ implementate prin LEADER trebuie să fie în concordanță cu obiectivele prestabilite în strategie și totodată să aducă valoare adăugată și/sau impact economic, social, cultural și natural în teritoriu.

Valoarea adăugată a operațiunilor care vor fi sprijinite prin LEADER se va realiza prin selectarea la nivelul GAL-ului a proiectelor care vizează în principal:

- stimularea inovării
- consolidarea identității locale și a profilului local;
- îmbunătățirea calității vieții și a atractivității zonei locale;
- soluționarea problemelor demografice;
- crearea și păstrarea locurilor de muncă în zonele LEADER;
- îmbunătățirea egalității de șanse pentru tineri, femei, persoane în vârstă, persoane cu dizabilități și membrii minorităților;
- creșterea competitivității la nivel local;
- conservarea resurselor și protecția mediului natural;
- aplicarea unei abordări integrate și multisectoriale.

Tip de sprijin:

Sprijinul pentru proiectele care vor fi implementate în cadrul strategiei de dezvoltare locală se acordă sub formă de grant, conform prevederilor art. 67 din Reg. (UE) Nr. 1303/2013.

Trimiteri către alte legi:

-

Beneficiarii:

- Entități juridice private/publice, stabilite prin fișa măsurii din SDL, cu respectarea prevederilor din Reg. UE 1305/2013.
- În cazul în care în SDL s-a identificat oportunitatea dezvoltării unor operațiuni de interes public pentru comunitate și teritoriul respectiv, pentru care niciun alt solicitant nu-și manifestă interesul, GAL poate fi beneficiar cu condiția aplicării măsurilor de evitare a conflictului de interese. Pentru aceste proiecte, în etapa de verificare a eligibilității, Agenția de Plăți se va asigura de faptul că GAL a aplicat corespunzător criteriile de eligibilitate și selecție stabilite în cadrul SDL.

Tipuri de acțiuni neeligibile:

- Sprijin pentru schimburi pe termen scurt la nivelul conducerii exploatațiilor și pădurilor, precum și pentru vizite în exploatații și în păduri; (Art 14/ Reg. 1305/2013)
- Servicii de consiliere, servicii de gestionare a exploatației și servicii de înlocuire în cadrul exploatației; (Art 15/ Reg. 1305/2013)
- Investiții în dezvoltarea zonelor forestiere și ameliorarea viabilității pădurilor (Art 21/ Reg. 1305/2013);
- Plățile pentru agromediu și climă (Art 28/ Reg. 1305/2013);
- Plăți Natura 2000 și plăți legate de Directiva-cadru privind apa (Art 30/ Reg. 1305/2013);
- Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (Art 31/ Reg. 1305/2013);
- Plățile pentru bunăstarea animalelor (Art 33/ Reg. 1305/2013);
- Sprijin pentru gestionarea riscurilor (Art 36/ Reg. 1305/2013);

Nu sunt eligibile cheltuielile conform art. 69 (3) din Regulamentul 1303/2013.

Cheltuieli eligibile:

Cheltuielile vor fi conforme cu cele din fișa măsurii din SDL și vor respecta prevederile Regulamentului (UE) nr. 1305/2013.

Condiții de eligibilitate:

Operațiunile implementate prin LEADER trebuie să îndeplinească cel puțin condițiile generale de eligibilitate prevăzute în Regulamentul (EU) nr. 1305/2014 și să contribuie la atingerea obiectivelor stabilite în Strategia de Dezvoltare Locală. În cadrul național de implementare se vor stabili condiții generale minime de eligibilitate aplicabile sub-măsurii 19.2.

Pentru a fi eligibile, toate cheltuielile aferente implementării proiectelor din cadrul SDL trebuie să fie efectuate pe teritoriul GAL. Pentru anumite proiecte de servicii, care vor fi detaliate în cadrul național de implementare, cheltuielile pot fi eligibile și pentru acțiuni realizate în afara teritoriului GAL.

Principii privind stabilirea criteriilor de selecție:

- Procedura de selecție nediscriminatorie și transparentă a proiectelor va fi stabilită în strategia de dezvoltare locală și va fi aprobată de AM prin selecția strategiei;
- GAL-urile vor evalua documentele și vor selecta proiectele, pe bază de criterii coerente și relevante, prin intermediul unui proces public de selecție.
- Pentru toate operațiunile, GAL-urile vor aplica criteriile de selecție locale, precizate în SDL și care au fost stabilite în conformitate cu obiectivele acesteia.

Sume și rate de sprijin aplicabile:

Pondere maximă a sprijinului din totalul cheltuielilor eligibile este de **până la 100%** - până la un maxim de 200.000 de euro/proiect.

Pentru măsurile și operațiunile care nu intră în sfera de aplicabilitate ale art. 42 din Tratat, se vor aplica regulile de ajutor de minimis în vigoare (dacă este cazul) s, conform prevederilor Regulamentului UE nr. 1407/2013.

Pentru operațiunile specifice FEADR, GAL va stabili intensitatea sprijinului în limita maximă prevăzută în Regulamentul (UE) nr. 1305/2013. Intensitatea sprijinului pentru operațiunile care ies din sfera Regulamentului va fi stabilită de GAL-uri astfel:

- pentru operațiunile generatoare de venit: maximum 90%
- pentru operațiunile negeneratoare de venit: maximum 100%.

Intensitatea și valoarea sprijinului vor fi stabilite de către fiecare GAL în funcție de:

- obiectivele și prioritățile SDL;
- specificul local (ex: interes colectiv, importanța strategică, accesul public la rezultatele operațiunii, caracteristicile inovatoare ale proiectului la nivel local, bugetul disponibil etc.).

Beneficiarii proiectelor de investiții aferente sub-măsurii 19.2 pot solicita Agenției de Plăți, plata unui avans în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 1305/2013.

19.3. Pregătirea și implementarea activităților de cooperare ale Grupului de Acțiune Locală

Descrierea tipului operațiunii:

În cadrul LEADER, cooperarea (interteritorială sau transnațională) este un mod de a îmbunătăți perspectivele și strategiile locale, de a obține acces la informații și idei noi, de a învăța din experiența altor regiuni sau țări, de a stimula și sprijini inovarea, de a dobândi aptitudini și a obține mijloace pentru îmbunătățirea calității serviciilor furnizate.

Pentru GAL-urile din România, cooperarea transnațională reprezintă o oportunitate excelentă pentru a avea acces la experiențele existente în alte state europene și de a se conecta și integra în comunitatea europeană LEADER.

Această sub-măsură va finanța proiectele de cooperare transnațională (dintre România și alte state europene) și de cooperare interteritorială (în cadrul teritoriului României) între GAL-uri din România și parteneriatele de tip CLLD sau alte parteneriate, ca de exemplu un grup de parteneri publici și privați locali pe un teritoriu rural/urban, care implementează o strategie de dezvoltare locală.

Acțiunile de cooperare sunt eligibile pentru sprijin dacă acestea contribuie la atingerea obiectivelor SDL. În acest sens, în elaborarea SDL-urilor, se va avea în vedere includerea obiectivelor care vizează cooperarea.

Proiectele de cooperare transnațională sunt îngreunate de reguli de administrare diferite aferente statelor membre. În acest sens, GAL-urile care intenționează să realizeze proiecte de cooperare pot fi sprijinite, în principal, de Rețeaua Europeană de Dezvoltare Rurală și de Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, având acces la bazele de date și solicitând sprijin/consiliere.

Proiectele de cooperare interteritorială sau transnațională sunt complexe prin natura lor și pot fi dificil de implementat de către GAL-urile care nu au experiență în acest domeniu. Pentru a facilita implementarea proiectelor de cooperare, se poate acorda asistență tehnică pregătitoare în acest sens, cu condiția ca Grupurile de Acțiune Locală să poată demonstra că au în vedere implementarea unui proiect concret de cooperare.

Prin asistența tehnică pregătitoare se acordă sprijin pentru realizarea activităților premergătoare unui proiect de cooperare, cum ar fi: întâlniri, studii, achiziția de date și informații necesare etc. Proiectele de asistență tehnică pregătitoare vor fi implementate sub responsabilitatea GAL, **acordarea sprijinului nefiind condiționată de depunerea unui proiect de cooperare.**

Activitățile privind implementarea proiectelor de cooperare includ, printre altele:

- promovarea unor produse, practici, procese și tehnologii noi;
- organizarea unor procese de lucru comune, prin partajarea echipamentelor și resurselor;
- crearea unor lanțuri scurte alimentare și a unor piețe locale;
- promovarea grupurilor de producători;
- acțiuni care sprijină grupurile vulnerabile;
- activități culturale comune;
- abordările colective ale proiectelor de mediu;
- proiecte pilot care vizează oricare dintre acțiunile de mai sus;

- schimbul de experiență și bunele practici privind dezvoltarea locală;
- publicații comune;
- organizarea de evenimente;
- activități comune de dezvoltare sau coordonate în comun etc.

Responsabilitățile fiecărui partener de cooperare vor fi detaliate în cadrul unui Acord de Cooperare și Parteneriat, inclusiv abordarea uniformă a activităților din acord, semnat de toți partenerii care participă la proiect. Acest document trebuie să includă referințe cu privire la bugetul general planificat, obiectivele proiectului, activitățile pentru implementarea comună și realizarea acestora, rolul fiecărui partener și contribuția financiară finală a fiecărui partener în cadrul proiectului.

Proiectele de cooperare vor fi implementate sub responsabilitatea unui partener coordonator.

Tip de sprijin:

Asistența în cadrul sub-măsurii se acordă sub forma sprijinului nerambursabil (grantului).

Beneficiarii:

- Vor beneficia de sprijin prin PNDR Grupurile de Acțiune Locală autorizate de AM PNDR pentru perioada de programare 2014-2020.

Cheltuieli eligibile:

Sunt eligibile pentru finanțare FEADR :

- Costurile privind asistența tehnică pregătitoare: costurile aferente misiunilor tehnice, întâlnirilor, atelierelor de lucru, studiilor, achiziția de date și informații necesare etc.
- Costurile proiectelor de cooperare din teritoriul național (cooperare inter-teritorială), sau costurile proiectelor de cooperare între teritoriile naționale și teritoriile altor state europene (cooperarea transnațională): costurile aferente acțiunilor comune de instruire, întâlniri, ateliere de lucru, networking legate de acțiunea comună, costurile administrative, costuri legate de promovare, achiziția/închirierea de echipamente/bunuri aferente proiectului de cooperare, etc.

Condiții de eligibilitate:

Condițiile principale de eligibilitate pentru asistența tehnică pregătitoare sunt:

- a) intenția de cooperare trebuie să se regăsească în SDL;
- b) solicitantul trebuie să fie un GAL autorizat la nivel național pentru perioada de programare 2014-2020;
- c) prezentarea unui plan de acțiune;

- d) în situația în care acțiunile pregătitoare se concretizează cu semnarea unui Acord de Cooperare și de Parteneriat, sunt eligibile numai cheltuielile pregătitoare efectuate înainte de semnarea acestuia;
- e) Acțiunile pregătitoare sunt eligibile dacă sunt realizate pe teritoriul GAL sau pe teritoriul potențialilor parteneri.

Condițiile principale de eligibilitate pentru implementarea proiectelor de cooperare sunt:

- (a) integrarea în strategia teritoriului - acțiunile de cooperare trebuie să contribuie la obiectivele din strategia de dezvoltare locală;
- (b) proiectul trebuie să prezinte activități concrete comune;
- (c) partenerul/inițiatorul unui proiect de cooperare din România trebuie să fie un GAL autorizat la nivel național pentru perioada de programare 2014-2020;
- (d) prezentarea unui plan financiar, care să includă contribuțiile tuturor partenerilor, Nivelul sprijinului acordat GAL-ului care participa la proiectul de cooperare trebuie să fie relaționat cu partea din acțiunea comună pe care proiectul de cooperare este planificat să o livreze.
- (e) detalierea activităților ce se vor desfășura prin proiect.
- f) demonstrarea necesității și oportunității proiectului, printr-o descriere concretă, care să conțină inclusiv intervalul de timp stabilit pentru derularea proiectului.

Cheltuieli neeligibile:

Simplul schimb de experiență neconcretizat într-o acțiune comună (întrucât se poate finanța prin intermediul REDR). De asemenea, nu sunt eligibile cheltuielile legate de teritoriile din afara Europei. Nu sunt eligibile cheltuielile conform art. 69 (3) din Regulamentul 1303/2013.

Principii la stabilirea criteriilor de selecție:

Selectarea proiectelor de cooperare se va face de către AM PNDR, în baza unui sistem de depunere permanentă a solicitărilor. În acest sens, se vor lansa sesiuni continue cu alocare anuală, care vor conține informații detaliate cu privire la criteriile de selecție a proiectelor și o listă a cheltuielilor eligibile.

În conformitate cu Art. 44 (4) Regulamentului UE nr. 1305/2013 toate proiectele de cooperare transnaționale aprobate vor fi comunicate de AM către CE.

Principiile care vor sta la baza selecției proiectelor de cooperare sunt:

- Principiul selecției proiectelor care integrează aspecte legate de dezvoltare durabilă;
- Principiul selecției proiectelor prin care se facilitează implementarea acțiunilor care se adresează grupurilor de producători, asociațiilor și parteneriatelor;
- Principiul prioritizării proiectelor în care coordonatorul proiectului va fi un GAL recunoscut la nivel național;
- Principiul selecției proiectelor care vizează accesarea de piețe noi pentru produsele locale și dezvoltare de lanțuri scurte de producție și desfacere;
- Principiul selecției proiectelor care promovează transfer de noi tehnologii sau inovare;

- Principiul selecției proiectelor care promovează valorificarea potențialului turistic/ecoturistic local;
- Principiul selecției proiectelor care promovează acțiuni care sprijină grupurile vulnerabile, inclusiv minorități;
- Principiul selecției proiectelor care se încadrează în teritoriul ITI (Delta Dunării).

Sume și rate de sprijin aplicabile:

Cuantumul maxim al sprijinului nerambursabil va fi de 200.000 de euro/GAL, pentru fiecare proiect de cooperare.

Pentru măsurile și operațiunile care nu intră în sfera de aplicabilitate ale art. 42 din Tratat, se vor aplica regulile de ajutor de minimis în vigoare (dacă este cazul), conform prevederilor Regulamentului UE nr. 1407/2013.

Intensitatea sprijinului pentru proiectele generatoare de venit este de maximum 90% (în funcție de domeniul de intervenție), iar pentru proiectele negeneratoare de venit este de 100%.

19.4. Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare.

Descrierea tipului operațiunii:

Grupul de Acțiune Locală este responsabil de reușita dezvoltării teritoriului acoperit. Prin urmare, este necesar un management profesionist cu resurse corespunzătoare. În acest context, desfășurarea eficientă a activității GAL-urilor reprezintă un aspect important al sprijinului acordat în cadrul acestei măsuri.

Evaluarea proprie și monitorizarea permanentă trebuie axate pe valoarea adăugată a abordării LEADER, eficiență și eficacitate pentru a asigura un management adecvat.

Pe lângă sarcina principală de implementare a strategiei, GAL preia funcțiile administrative principale, respectiv:

- pregătirea și publicarea apelurilor de selecție, în conformitate cu SDL;
- animarea teritoriului;
- analiza, evaluarea și selecția proiectelor;
- monitorizarea și implementarea strategiei;
- verificarea conformității cererilor de plată pentru proiectele selectate (cu excepția situațiilor în care GAL este beneficiar);
- monitorizarea proiectelor contractate;
- întocmirea cererilor de plată, dosarelor de achiziții aferente costurilor de funcționare și animare;
- aspecte specifice domeniilor: financiar, contabilitate, juridic, resurse umane etc.

Activitățile de animare sunt importante pentru stimularea procesului de dezvoltare locală și trebuie să fie proporționale cu nevoile identificate de GAL la nivelul teritoriului.

GAL trebuie să utilizeze diferite mijloace pentru a informa comunitatea locală cu privire la posibilitățile de granturi existente pentru finanțarea proiectelor (întâlniri și evenimente publice, mass media locală, pliante și publicații proprii, pagini de internet și prin membrii GAL).

Tip de sprijin:

Bugetul total al SDL cuprinde bugetul pentru cheltuielile de funcționare și bugetul pentru realizarea proiectelor.

În timpul implementării, la nivelul fiecărei strategii de dezvoltare locală, costurile de funcționare și de animare pentru fiecare SDL nu trebuie să depășească 20% (25% pentru Delta Dunării) din costurile publice totale efectuate pentru această strategie. În cazul Deltei Dunării, procentul de 25% acordat pentru costurile de funcționare și animare are în vedere particularitățile acestui teritoriu, cu o densitate redusă a populației și cu costuri de transport și logistice mai mari comparativ cu restul teritoriului, determinate de geografia zonei.

Costurile de funcționare vor viza și activități specifice pentru a consolida capacitatea GAL. GAL trebuie să prevadă proceduri și instrucțiuni cu privire la evaluarea/ monitorizarea proprie a SDL; acestea reprezintă un instrument care contribuie la managementul GAL și la colectarea de date utile la nivelul programului.

Sprijinul pentru animarea teritoriului va avea drept obiectiv facilitarea schimbului dintre actori, oferirea unor informații relevante, promovarea oportunităților financiare relevante din strategie și sprijinirea beneficiarilor potențiali la pregătirea cererilor de finanțare.

Activitățile de animare pot fi realizate de către personalul GAL-ului.

Tipurile de sprijin pentru costurile de funcționare și de animare privind managementul implementării strategiei sunt stabilite în Art 35 (1) d, e din Regulamentul 1303/2013.

Beneficiarii:

- Grupuri de Acțiune Locală.

Cheltuieli eligibile:

Pentru funcționarea GAL, sunt eligibile costurile legate de managementul implementării strategiei, respectiv costurile de funcționare, costurile de personal, costurile de instruire, costurile legate de comunicare, costurile financiare, precum și costurile legate de monitorizarea și evaluarea strategiei, conform articolului 34 (3) (g) Regulamentul 1303/2013.

În acest context, pentru funcționarea GAL, sunt eligibile următoarele:

- cheltuieli de personal;
- cheltuieli pentru servicii de consultanță tehnică și financiară și expertiză legată de implementarea strategiei GAL,
- cheltuieli aferente sediului administrativ al GAL (închiriere și dotarea) din teritoriul GAL;
- cheltuieli pentru echipamente și consumabile necesare funcționării GAL;
- cheltuieli pentru organizarea întâlnirilor GAL și ale comitetului de selecție,

- cheltuieli pentru comunicare, transport și utilități;
- costuri de audit;
- costuri legate de monitorizarea și evaluarea implementării strategiei;
- cheltuieli de participare la activitățile rețelei naționale și rețelei europene de dezvoltare rurală;
- cheltuieli cu achiziția unui singur mijloc de transport de către fiecare GAL (autovehicul sau ambarcațiune pentru zona Delta Dunării) cu o valoare maximum 18.000 euro inclusiv TVA;
- cheltuieli ocazionate de utilizarea, întreținerea, asigurarea mijlocului de transport achiziționat, precum și orice alte cheltuieli conexe;
- instruirea și/sau dezvoltarea competențelor angajaților GAL și a liderilor locali din teritoriul GAL privind implementarea SDL.

Conform articolului 35 (1) (e) al Regulamentului (UE) nr. 1303/2013, **costurile eligibile pentru animare** sunt costurile pentru facilitarea schimbului între părțile interesate, pentru furnizarea de informații, pentru promovarea strategiei și pentru sprijinirea beneficiarilor în vederea pregătirii cererilor de finanțare.

Pentru animare sunt eligibile cheltuieli aferente acțiunilor de promovare sau informare privind Strategia de Dezvoltare Locală:

Condiții de eligibilitate:

Strategia de dezvoltare locală este cadrul general pentru toate activitățile și cheltuielile aferente GAL-ului.

Cheltuielile de funcționare și de animare sunt eligibile doar după aprobarea strategiei de dezvoltare locală.

Pentru personalul și membrii GAL, cheltuielile de participare la activitățile rețelei naționale și rețelei europene de dezvoltare rurală și activități de instruire sunt eligibile și dacă se realizează în afara teritoriului GAL.

Decontarea cheltuielilor de funcționare se va realiza în funcție de performanța GAL-ului în procesul de implementare a strategiei, în funcție de nivelul de contractare și/sau de plată a operațiunilor din SDL.

Principii la stabilirea criteriilor de selecție:

Nu se aplică.

Sume și rate de sprijin aplicabile:

Cuantumul maxim al sprijinului din totalul cheltuielilor eligibile este de **100%**.

Grupurile de Acțiune Locală selectate pot solicita Agenției de Plăți plata unui avans aferent costurilor de funcționare și animare, după semnarea contractului de finanțare. Cuantumul avansului nu poate depăși 50% din sprijinul public legat de costurile de funcționare și de animare.

8.2.4. Verificarea și controlul măsurilor

Potențialele riscuri specifice cu privire la Strategia de Dezvoltare Locală:

R1: Nivel scăzut de know-how și de capacitate administrativă și financiară

R2: SDL nu reflecta toate nevoile reale din teritoriu

R3: Conflictul de interese

R4: Indicatori măsurabili

Având în vedere că această măsură se adresează atât beneficiarilor privați cât și publici, printre potențialele riscuri identificate se numără:

Potențialele riscuri generale cu privire la beneficiarii privați și publici::

R5: Selecția solicitanților

R6: Sistemul IT

R7: Conflictul de interese

Potențialele riscuri specifice cu privire la beneficiarii privați

R8: Procedura de achiziții pentru beneficiarii privați

R9: Rezonabilitatea costurilor

R10: Sisteme adecvate de verificare și control

Potențialele riscuri specifice cu privire la beneficiarii publici:

R11: Procedurile de licitație pentru beneficiarii publici

8.2.4.2. Acțiuni de reducere a riscului

Măsurile care vor fi luate pentru a îmbunătăți implementarea măsurii și pentru a reduce potențialele riscuri sunt următoarele:

Cu privire la Strategia de Dezvoltare Locală:

R1: Verificarea capacității administrative se va realiza prin descrierea sarcinilor prevazute în SDL, care asigură atribuțiile minime prevăzute pentru funcțiile de evaluare, monitorizare și control.

Controlul privind capacitatea administrativa se va realiza prin verificări periodice ale structurii organizatorice. AM se va asigura de păstrarea capacității administrative pe toată perioada de implementare a SDL.

R2: Identificarea nevoilor reale se va realiza prin animarea teritoriului și prin implicarea actorilor locali. Astfel, în procesul de evaluare a SDL, se va analiza de către Comitetul de Selecție modalitatea prin care s-a realizat animarea în teritoriu, care va fi certificată prin documente justificative.

R3: GAL va descrie în SDL mecanismele de evitare a posibilelor conflicte de interese și va elabora proceduri de selecție nediscriminatorii și transparente, care vor include regulile generale în materia conflictului de interese, stabilite în legislația națională. Astfel, orice persoană care

face parte din structurile de verificare a proiectelor care este angajată în orice fel de relație profesională sau personală cu promotorul de proiect sau are interese profesionale sau personale în proiect, poate depune proiecte cu obligația de a prezenta o declarație în scris în care să explice natura relației/interesul respectiv și nu poate participa la procesul de selecție a proiectelor. Respectarea acestor obligativități va fi verificată de structurile teritoriale ale Autorității de Management/Agenției de Plăți.

R4: AM va elabora proceduri prin care se va asigura includerea indicatorilor măsurabili și verificabili în SDL.

Potențialele riscuri generale cu privire la beneficiarii privați și publici:

R5: Stabilirea unor criterii clare, transparente și verificabile de selecție a beneficiarilor și informarea potențialilor beneficiari asupra acestora.

R6: Sistemul IT existent la nivelul Agenției de Plăți se va actualiza și optimiza cu noile fluxuri administrative și cu măsurile PNDR 2014-2020.

R7: GAL va descrie în SDL mecanismele de evitare a posibilelor conflicte de interese și va elabora proceduri de selecție nediscriminatorii și transparente, care vor include regulile generale în materia conflictului de interese, stabilite în legislația națională. Astfel, orice persoană care face parte din structurile de verificare a proiectelor care este angajată în orice fel de relație profesională sau personală cu promotorul de proiect sau are interese profesionale sau personale în proiect, poate depune proiecte cu obligația de a prezenta o declarație în scris în care să explice natura relației/interesul respectiv și nu poate participa la procesul de selecție a proiectelor. Respectarea acestor obligativități va fi verificată de structurile teritoriale ale Autorității de Management/Agenției de Plăți.

Potențialele riscuri specifice cu privire la beneficiarii privați

R8: Se vor realiza **controale la fata locului** prin reverificarea întregii documentații de achiziții (în original), pe un eșantion determinat pe baza unei analize de risc. Pe site-ul Agenției de Plăți se va crea un portal pentru publicarea **anunțurilor de achiziții** pentru beneficiarii privați. Aceștia pot publica on-line invitațiile de participare și anunțurile de atribuire pentru licitațiile organizate în cadrul proiectelor finanțate prin PNDR.

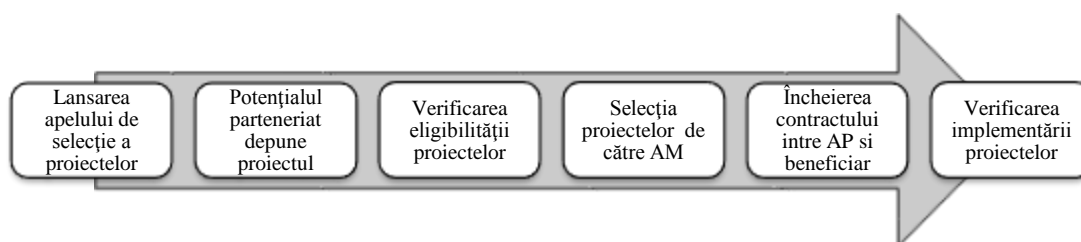
R9: Introducerea unui sistem de verificare a rezonabilității costurilor la nivelul FEADR. Actualizarea instrucțiunilor de achiziții aplicabile beneficiarilor privați în conformitate cu legislația în vigoare.

R10: Eficientizarea sistemelor de control în toate fazele de verificare a unui proiect.

Potențialele riscuri specifice cu privire la beneficiarii publici: **R11:** Agenția de Plăți va elabora documentații standard pentru a fi utilizate de către beneficiarii publici. Vor fi realizate formate de documentații de atribuire în care cerințele de calificare, factorii de evaluare și ponderea acestora vor fi predeterminate.

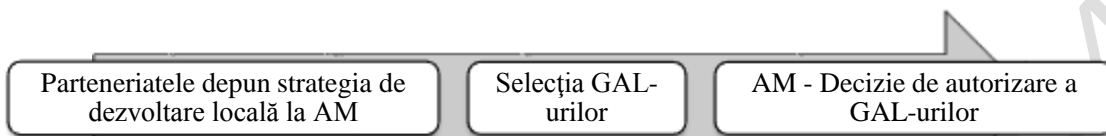
Descrierea circuitelor administrativ-financiare aplicabile LEADER

a) Etapa sprijinului pregătitor pentru elaborarea SDL

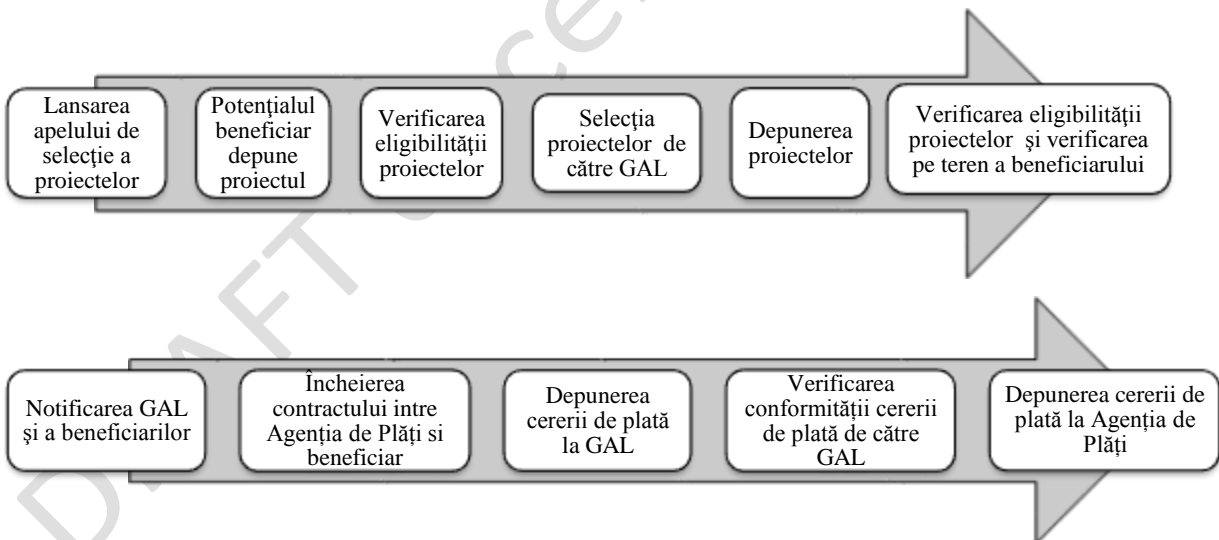
1. Agenția de Plăți lansează apelul de selecție a proiectelor
2. Potențialul parteneriat depune proiectul la structurile teritoriale ale Agenției de Plăți
3. Agenția de Plăți efectuează verificarea conformității proiectului și respectarea criteriilor de eligibilitate
4. AM realizează selecția proiectelor
5. Încheierea contractului între beneficiar și Agenția de Plăți
6. Verificarea implementării proiectelor de către Agenția de Plăți

b) Faza de selecție a Grupurilor de Acțiune Locală

1. Parteneriatele public-private vor depune Strategia de Dezvoltare Locală la Autoritatea de Management din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale
2. Autoritatea de Management prin intermediul Comitetului de Selecție va realiza selecția Grupurilor de Acțiune Locală
3. În urma selecției, Autoritatea de Management va transmite GAL-urilor notificări privind rezultatul selecției

c) Etapa de selecție a proiectelor în cadrul GAL și fluxurile acestora

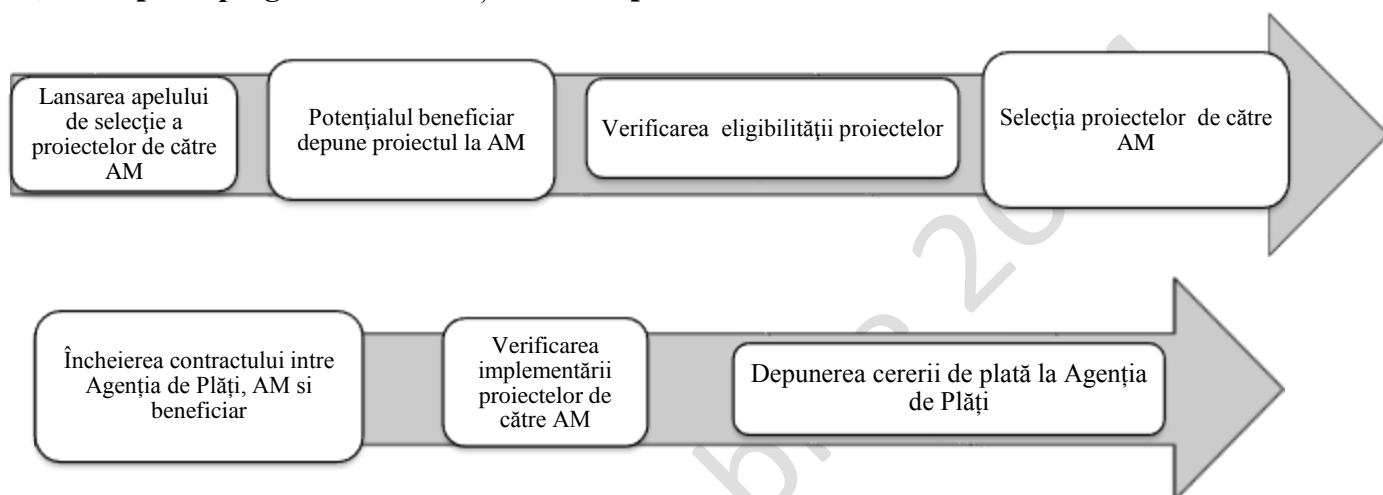

1. GAL lansează apelul de selecție a proiectelor, folosind mijloacele de informare mass-media
2. Potențialul beneficiar depune proiectul la secretariatul GAL
3. GAL efectuează verificarea criteriilor de eligibilitate
4. Selecția proiectelor efectuată de GAL pe baza strategiei, utilizând criterii elaborate de fiecare GAL în parte
5. Depunerea proiectelor selectate de către GAL la Agenția de Plăți
6. Agenția de Plăți verifică eligibilitatea proiectelor
7. Agenția de Plăți transmite o notificare către beneficiar și către GAL, de înștiințare cu privire la aprobarea sau neaprobarea proiectului

8. Încheierea contractului între beneficiar și Agenția de Plăți
9. Beneficiarul depune cererea de plată la GAL
10. GAL verifică conformitatea cererii de plată
11. Beneficiarul depune cererea de plată verificată de GAL la Agenția de Plăți.

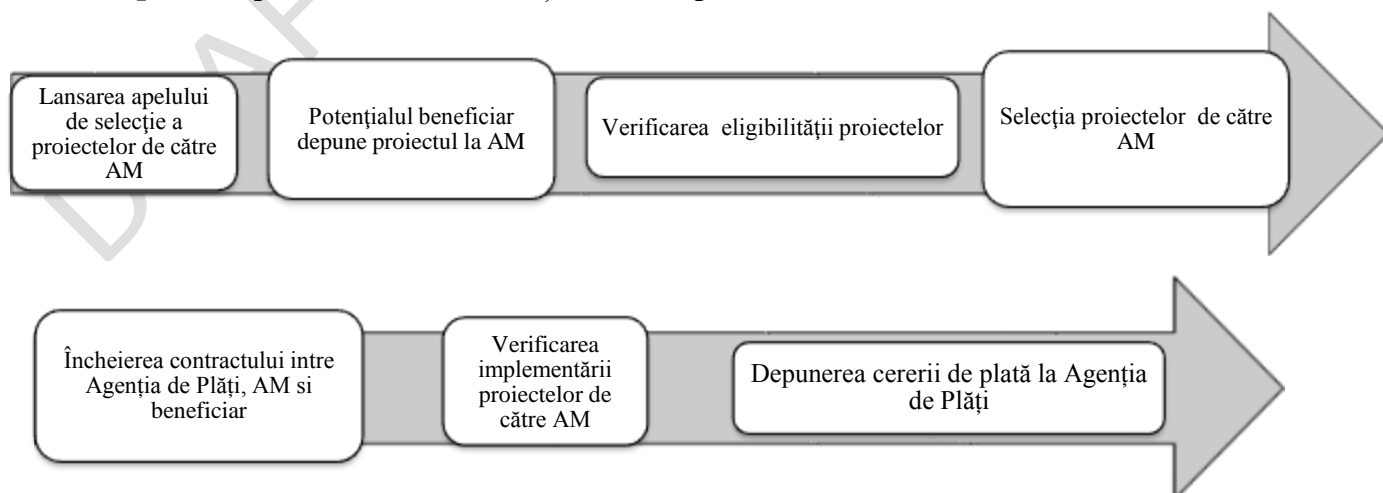
d) Etapa de pregătire și implementare a activităților de cooperare ale Grupului de Acțiune Locală

d) 1. Etapa de pregătire a activităților de cooperare ale GAL

1. Autoritatea de Management lansează apelul de selecție a proiectelor
2. Potențialul beneficiar depune proiectul la structurile teritoriale ale Autorității de Management
3. Autoritatea de Management efectuează verificarea criteriilor de eligibilitate
4. Autoritatea de Management realizează selecția proiectelor
5. Încheierea contractului între Agenția de Plăți, Autoritatea de Management și beneficiar
6. Autoritatea de Management verifică implementarea proiectelor de cooperare
7. Beneficiarul depune cererea de plată la Agenția de Plăți.

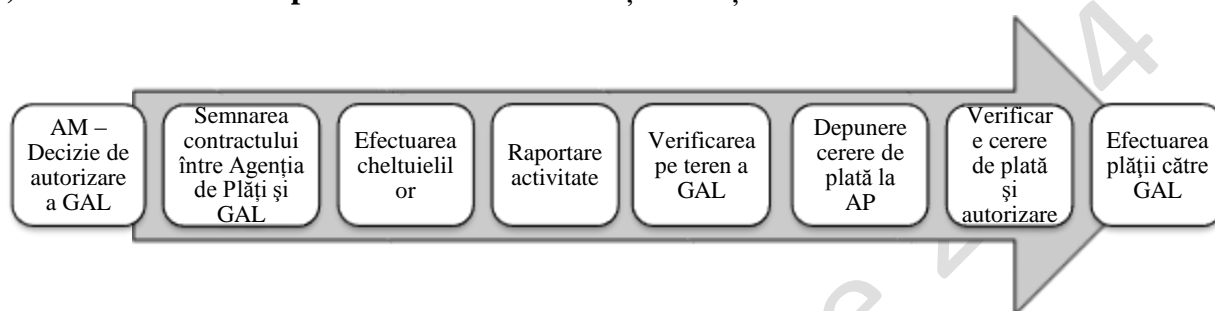
d) 2. Etapa de implementare a activităților de cooperare ale GAL

1. Autoritatea de Management lansează apelul de selecție a proiectelor

2. Potențialul beneficiar depune proiectul la structurile teritoriale ale Autorității de Management
3. Autoritatea de Management efectuează verificarea criteriilor de eligibilitate
4. Autoritatea de Management realizează selecția proiectelor
5. Încheierea contractului între Agenția de Plăți, Autoritatea de Management și beneficiar
6. Autoritatea de Management verifică implementarea proiectelor de cooperare
7. Beneficiarul depune cererea de plată la Agenția de Plăți.

e) Circuitul financiar pentru cheltuieli de funcționare și animare.

1. AM eliberează decizia de autorizare a GAL
2. GAL semnează contractul cu Agenția de Plăți
3. GAL realizează activități și efectuează cheltuielile aferente acestora
4. GAL elaborează rapoartele de activitate în vederea aprobării de către Agenția de Plăți
5. Agenția de Plăți realizează verificarea pe teren a activității GAL
6. GAL depune cerere de plată la Agenția de Plăți
7. Agenția de Plăți verifică și autorizează plata
8. Agenția de Plăți realizează efectuarea plății.

8.2.4.3. Evaluarea generală a măsurii

Măsura LEADER reprezintă cel mai important instrument de dezvoltare locală în România. Scurta istorie și abordarea LEADER evidențiază povești de succes pentru dezvoltarea zonelor rurale și a orașelor mici, pentru animarea populației din aceste zone pentru stimularea inovării în rândul acestora – din punctul de vedere al noilor modalități de implementare.

Însă, pentru a asigura o dezvoltare eficientă, condițiile generale LEADER trebuie să fie, în general, pozitive. Este obligatorie atât o înțelegere fundamentală a abordării LEADER, în special cu privire la caracterul inovativ al proiectelor cât și o viziune comună aplicată la toate nivelele.

Prin respectarea acestor condiții de bază, LEADER va contribui în mare măsură la o dezvoltare inteligentă a zonelor în care acționează, va satisface nevoile populației acestor zone și va îndeplini țintele PNDR 2014-2020.

În urma analizei realizate de Autoritatea de Management și Agenția de Plăți pe baza experienței din perioada 2007-2013, se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlul măsurii atât prin prisma pregătirii profesionale cât și prin îmbunătățirea

procedurilor de lucru, astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Europene.

8.2.6. Informații suplimentare specifice măsurii respective

În urma unui proces de consultare, actorii relevanți de la nivel national, regional și local au decis că LEADER 2014 – 2020 va fi finanțat dintr-un singur fond, respectiv PNDR (monofond).

Definirea sarcinilor:

Autoritatea de Management pentru PNDR are următoarele sarcini principale:

- Selecția proiectelor pentru Sprijinul Pregătitor;
- Lansare apelurilor pentru selecția parteneriatelor privat-publice;
- Evaluarea strategiilor de dezvoltare locală;
- Selectarea GAL-urilor în baza unei proceduri publice de selecție și emiterea deciziilor de autorizare GAL;
- Lansarea apelurilor de selecție pentru sprijinul pregătitor pentru cooperare și implementarea proiectelor de cooperare;
- Evaluarea, selecția și verificarea în implementare a proiectelor privind sprijinul pregătitor și implementarea proiectelor de cooperare;
- Monitorizarea implementării axei LEADER și raportarea către CE.

Agenția de Plăți are următoarele sarcini principale:

- verificarea eligibilității, verificare în implementare și verificare financiară a proiectelor selectate de GAL;
- evaluarea proiectelor pentru sprijin pregătitor;
- verificarea în implementare a proiectelor pentru sprijin pregătitor;
- verificarea, autorizarea și efectuarea plăților în cadrul măsurii.

GAL are următoarele sarcini principale:

- Elaborarea, dezvoltarea, implementarea, evaluarea și monitorizarea SDL;
- Evaluarea și selectarea proiectelor din cadrul SDL;
- Verificarea conformității cererilor de plată pentru proiectele selectate de GAL, cu excepția proiectelor în cadrul cărora este beneficiar.

Pe parcursul implementării, în funcție de performanța dovedită de GAL în evaluarea proiectelor, Agenția de Plăți poate delega către GAL anumite sarcini de verificare, printr-un acord de delegare.

8.2.7. Alte observații importante relevante pentru a înțelege și a implementa măsura

În cadrul SDL pot fi dezvoltate măsuri inovative în orice domeniu pentru care au fost identificate nevoi specifice la nivelul comunității locale. Pentru măsurile inovative propuse în

SDL, GAL-urile vor stabili criteriile locale de selecție, care să reflecte și să fie în strânsă legătură cu caracterul inovativ al măsurii respective.

DRAFT decembrie 2014